

POSTANOWIENIE

Dnia 21 sierpnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kuryło

w sprawie z odwołania P. Ł .

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W.

o emeryturę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 21 sierpnia 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 17 kwietnia 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 17 kwietnia 2018 r., Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację ubezpieczonego P. Ł. od wyroku Sądu Okręgowego w Ś. z dnia 28 listopada 2017 r., którym oddalono jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W. w przedmiocie prawa do emerytury górniczej.

Odwołujący się zaskarżył powyższy wyrok skargą kasacyjną w całości. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie prawa materialnego: art. 50a ust. 1 pkt 2 w związku z art. 50c ust. 1 pkt 1 oraz ust. 2 pkt 2 w związku z art. 50d ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1270), przez jego niewłaściwe zastosowanie w sprawie w związku z błędną wykładnią przepisów i przyjęcie, że skarżący nie spełnia przesłanek do uzyskania emerytury górniczej z uwagi na niewykazanie okresu pracy górniczej w wymiarze 25 lat, podczas gdy

posiada on 25 lat pracy górniczej i równorzędnej. Skarżący wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał na występujące w sprawie istotne zagadnienia prawne, sprowadzające się do następujących kwestii: 1/ czy okres tzw. „samozatrudnienia”, czyli prowadzenia działalności gospodarczej, może być uznany jako okres równorzędny z pracą górniczą w wymiarze 5 lat na podstawie art. 50c ust. 2 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, czy też okresem takim może być wyłącznie okres zatrudnienia w rozumieniu przepisów Kodeksu pracy u innego pracodawcy; 2/ czy okres pobierania zasiłku socjalnego na podstawie Protokołu Dodatkowego nr 6 z dnia 1 marca 1994 r. do Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników Zakładów Górniczych z dnia 21 grudnia 1991 r. może być uznany za okres równorzędnej pracy górniczej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna, jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą jurydycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje

potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy, który nie został do tej pory bezpośrednio rozwiązany w orzecznictwie Sądu Najwyższego i dla rozwikłania którego dotychczasowe orzecznictwo jest niewystarczające. W przypadku powołania jako podstawy wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania istnienia w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, skarżący ma obowiązek nie tylko sformułować samo zagadnienie, ale także - w uzasadnieniu wniosku - przedstawić odpowiednią juretyczną argumentację wskazującą na dopuszczalność i celowość rozwiązania problemu prawnego w sposób preferowany przez skarżącego, a odmienny od sposobu rozstrzygnięcia tego problemu przy wykorzystaniu zapatrywań wyrażonych przez Sąd drugiej instancji. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. Samo zaś zagadnienie prawne, w formie pytania sformułowanego w taki sposób, by możliwe było rozstrzygnięcie stawianych przez skarżącego wątpliwości, musi w swej treści zawierać odwołanie do przepisu lub przepisów prawa, na tle których takie zagadnienie powstaje. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem "prawnym" oraz czy jest to zagadnienie "istotne". Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467, czy też postanowienie Sądu Najwyższego z 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468).

W sprawie sporne jest posiadanie przez wnioskodawcę co najmniej 25-letniego stażu pracy górniczej i równorzędnej, a istota problemu sprowadza się do pytania o możliwość uzupełnienia wymaganego stażu okresem prowadzenia przez wnioskodawcę pozarolniczej działalności gospodarczej czy też okresem pobierania

zasiłku socjalnego na podstawie Protokołu Dodatkowego nr 6 z dnia 1 marca 1994 r. do Układu Zbiorowego dla Pracowników Zakładów Górniczych. Przy czym zgodnie z ustaleniami faktycznymi, brak uwzględnienia okresu prowadzenia przez wnioskodawcę działalności gospodarczej, nawet przy uwzględnieniu dwuletniego okresu pobierania przezeń zasiłku socjalnego, pociąga za sobą brak wymaganego stażu pracy górniczej i równorzędnej.

Podnoszoną kwestię reguluje art. 50c ust. 2 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, zgodnie z którym za pracę równorzędną z pracą górniczą uważa się zatrudnienie przy innych pracach, nie dłuższe niż 5 lat, do których pracownicy wykonujący prace określone w ust. 1 i w pkt 1 i 2 przeszli w związku z likwidacją kopalni, zakładu górniczego, przedsiębiorstwa lub innego podmiotu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1-4. Powołany przepis jest odpowiednikiem dawnego art. 36 ust. 3 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, który stanowił, że za pracę równorzędną z pracą górniczą uważa się zatrudnienie przy innych pracach, nie dłuższe niż 5 lat, do których pracownicy wykonujący prace określone w ust. 1 i w niniejszym ustępie przeszli w drodze wyboru lub zalecenia jednostki nadrzędnej albo w związku z likwidacją kopalni, zakładu górniczego, przedsiębiorstwa lub innego podmiotu, o których mowa w ust. 1 pkt 1-4 (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2018 r., I UK 152/17, LEX nr 2508616).

Zakresem zawartej w powołanym przepisie normy prawnej objęci są pracownicy spełniający kumulatywnie dwie przesłanki: zatrudnieni na stanowiskach kwalifikowanych do którejkolwiek postaci pracy górniczej z art. 50c ust. 1 lub pracy równorzędnej z pracą górniczą w rozumieniu art. 50c ust. 2 i przechodzący do innego pracodawcy w związku z likwidacją dotychczas zatrudniającego ich podmiotu wymienionego w art. 50c ust. 1 pkt 1-4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Łączny okres takiego zatrudnienia podlega uwzględnieniu w stażu pracy równorzędnej z pracą górniczą w maksymalnym wymiarze 5 lat.

Analiza treści art. 50c ust. 2 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS prowadzi do wniosku, że intencją ustawodawcy było umożliwienie górnikom, których kopalnia (lub inny wymieniony w przepisie zakład) uległa likwidacji, dopracowania okresu, nie dłuższego niż 5 lat, w innych dowolnych podmiotach, nawet zupełnie niezwiązanych z górnictwem, i w konsekwencji uwzględnienie tego

dodatkowego okresu zatrudnienia przy ustalaniu prawa do emerytury górniczej, jako okresu równorzędnego z pracą górniczą. Ustawodawca wprowadził jednak ograniczenie polegające na tym, że z uprawnienia tego można skorzystać tylko w przypadku likwidacji kopalni (lub innego podmiotu wymienionego w przepisie). Z powyższego należy wyprowadzić wniosek, że koniecznym warunkiem do uznania okresu zatrudnienia u innego pracodawcy za okres równorzędny z pracą górniczą, jest istnienie związku przyczynowego pomiędzy podjęciem tego zatrudnienia z likwidacją kopalni. O przerwaniu tego związku przyczynowego na pewno można mówić wówczas, gdy z okoliczności faktycznych sprawy bezsprzecznie wynika, że przyczyna rozwiązania stosunku pracy nie była związana z zakończeniem bytu prawnego pracodawcy, zwłaszcza gdy pracodawca po ustaniu łączącej strony umowy o pracę nadal istniał (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 października 2006 r., I UK 125/06, Legalis).

"Przejęcie" pracownika następuje do jakiegokolwiek innej pracy "niegórniczej" (w przeciwnym razie zaliczenie nowego zatrudnienia do pracy górniczej lub równorzędnej dokonywane byłoby na podstawie odpowiednich przepisów dotyczących tego rodzaju pracy). Nowe zatrudnienie może być zatem realizowane w dowolnym podmiocie, a nawet w kilku kolejnych podmiotach. Nie musi ono wynikać z jednego stosunku pracy, skoro może dotyczyć "innych prac", do których przechodzi górnik tracący zatrudnienie górnicze, jeżeli wykonywał prace określone w art. 50c ust. 1 i w pkt 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz przeszedł do owych innych prac w następstwie zlikwidowania kopalni, zakładu górniczego, przedsiębiorstwa lub innego podmiotu, o jakim mowa w art. 50c ust. 1 pkt 1-4 tej ustawy.

Jak wskazano wyżej, celem przytoczonej regulacji było umożliwienie zwolnionym z pracy górnikom, możliwości dopracowania u innych "niegórniczych" pracodawców okresu (stażu pracy), wymaganego do nabycia górniczych uprawnień emerytalnych, w rozmiarze nie dłuższym niż 5 lat. Za pracę równorzędną do pracy górniczej uznać zatem można tylko ściśle określone przepisami okresy, albowiem jak trafnie wskazał na to Sąd Apelacyjny, chodzi o przepis prawa ubezpieczeń społecznych, który wymaga ścisłej interpretacji, gdyż wyjątki od zasady muszą być wykładane restryktywnie. Zawarta w art. 50c ust. 2 pkt 2 ustawy emerytalnej

definicja pracy równorzędnej z górnictwem odnosi się do zatrudnienia a nie innych form działalności zarobkowej, jak na przykład pozarolnicza działalność gospodarcza. Do okresów pracy równorzędnej z pracą górnictwem nie można też zaliczyć innych okresów niż wymienione z przepisie, a zatem także nieprzewidzianych w nich okresów pobierania świadczeń socjalnych.

Odpowiedzi na stawiane przez skarżącego pytania daje zwykła wykładni powołanych przepisów. Nie istnieje zatem sugerowane przez autora skargi kasacyjnej istotne zagadnienie prawne.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.